Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä lokakuuta 2021 *

Muutoksenhaku – Henkilöstö – Kurinpitomenettely – Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt – Liitteessä IX oleva 3 artikla – Komission päätös C(2004) 1588 hallinnollisten tutkimusten ja kurinpitomenettelyiden toteuttamista koskevista yleisistä täytäntöönpanosäännöksistä – 4 artiklan 4 kohta – Hallinnollinen tutkimus – Asianomaisen virkamiehen kuuleminen – Komission tutkinta- ja kurinpitotoimistolle (IDOC) annettu valtuutus tämän kuulemisen toimittamiseksi – Puolustautumisoikeudet – Oikeus tulla kuulluksi

Asiassa C-583/19 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 30.7.2019,

Belén Bernaldo de Quirós, kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajanaan M. Casado García-Hirschfeld, avocate,

valittajana,

ja jossa muuna osapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään B. Mongin ja A.-C. Simon,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: ensimmäisen jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb ja A. Kumin (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Belén Bernaldo de Quirós vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 5.6.2019 antaman tuomion Bernaldo de Quirós vastaan komissio (T-273/18, ei julkaistu, EU:T:2019:371; jäljempänä valituksenalainen tuomio) jolla hylättiin hänen kanteensa, jossa vaadittiin yhtäältä kumoamaan Euroopan komission 6.7.2017 tekemä päätös, jolla hänelle määrättiin kurinpitoseuraamukseksi varoitus (jäljempänä riidanalainen päätös), ja tarvittaessa 31.1.2018 tehty päätös hänen riidanalaisesta päätöksestä tekemänsä valituksen hylkäämisestä sekä toisaalta korvausta näistä päätöksistä aiheutuneeksi väitetystä vahingosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt

2 Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin niitä sovelletaan tähän asiaan (jäljempänä henkilöstösäännöt), 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Virkamiehen on pidättäydyttävä sellaisista teoista ja sellaisesta käytöksestä, jotka voisivat heikentää kyseisen virkamiehen hoitamiin tehtäviin kohdistuvaa arvonantoa.”

3 Henkilöstösääntöjen 86 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Virkamiehelle tai entiselle virkamiehelle, joka tahallisesti tai tuottamuksellisesti jättää täyttämättä näiden henkilöstösääntöjen mukaiset velvollisuutensa, voidaan määrätä kurinpitoseuraamus.

2. Kun nimittävä viranomainen tai Euroopan petostentorjuntavirasto saa tietoonsa todisteita, jotka antavat aiheen olettaa, että on tapahtunut 1 kohdassa tarkoitettu velvollisuuksien täyttämättä jättäminen, ne voivat aloittaa hallinnollisen tutkimuksen tarkistaakseen, onko tällainen velvollisuuksien täyttämättä jättäminen tapahtunut.

3. Kurinpidolliset säännöt, menettelyt ja toimenpiteet sekä hallinnollisia tutkimuksia koskevat säännöt ja menettelyt vahvistetaan liitteessä IX.”

4 Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun petostentorjuntaviraston tekemästä tutkimuksesta käy ilmi toimielimen virkamiehen (jolla tarkoitetaan myös entistä virkamiestä) mahdollinen osallisuus tutkittavana olevaan asiaan, hänelle on ilmoitettava asiasta, jollei tästä aiheudu haittaa tutkimukselle. Missään tapauksessa ei tutkimuksen päättymisen jälkeen saa tehdä päätelmiä, joissa mainittaisiin toimihenkilön nimi, ennen kuin hänelle on annettu mahdollisuus antaa lausuntonsa kaikista häntä itseään koskevista seikoista. Päätelmissä on viitattava tähän lausuntoon.”

5 Kyseisessä liitteessä olevassa 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän liitteen 1 artiklan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin nimittävän viranomaisen tekemiin hallinnollisiin tutkimuksiin.

2. Nimittävä viranomainen ilmoittaa kyseiselle henkilölle tutkimuksen päättymisestä ja toimittaa hänelle tutkimusraportin päätelmät ja hänen pyynnöstään kaikki muut asiakirjat, jotka koskevat suoranaisesti häntä vastaan esitettyjä syytöksiä, jollei kolmansien osapuolten oikeutettujen etujen suojasta muuta johdu.

3. Kunkin toimielimen nimittävä viranomainen vahvistaa tämän asetuksen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti."

6 Mainitussa liitteessä olevassa 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Nimittävä viranomainen voi tutkimusraportin perusteella, toimitettuaan asianomaiselle virkamiehelle kaiken näytön asiassa ja kuultuaan virkamiestä:

a) päättää, että asianomaista virkamiestä vastaan ei voida nostaa syytettä. Virkamiehelle ilmoitetaan asiasta kirjallisesti; tai

b) päättää siinäkin tapauksessa, että velvollisuudet on tai on ilmeisesti jätetty täyttämättä, ettei kurinpitoseuraamuksia sovelleta, ja antaa virkamiehelle tarvittaessa huomautuksen; tai

c) kun velvollisuudet on jätetty täyttämättä, henkilöstösääntöjen 86 artiklan mukaisesti
   i) päättää aloittaa tämän liitteen 4 jaksossa säädetyn kurinpitomenettelyn, tai
   ii) päättää aloittaa kurinpitomenettelyn kurinpitolautakunnassa."

7 Samassa liitteessä olevan 22 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Nimittävä viranomainen tekee päätöksensä virkamiestä kuultuaan tämän liitteen 9 ja 10 artiklan säännösten mukaisesti kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut lautakunnan lausunnon. Päätös on perusteltava."

Vuoden 2004 yleiset täytäntöönpanosäännökset

8 Komissio teki 28.4.2004 henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 2 artiklan 3 kohdan nojalla päätöksen C(2004) 1588, jolla vahvistettiin hallinnollisten tutkimusten ja kurinpitomenettelyiden toteuttamista koskevat yleiset täytäntöönpanosäännökset ja joka julkaistiin 30.6.2004 hallinnollisissa tiedonannoissa nro 86-2004 (jäljempänä vuoden 2004 yleiset täytäntöönpanosäännökset).

9 Vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 2 artiklan, joka koskee komission tutkinta- ja kurinpitotoimiston (IDOC) tehtäviä, 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. IDOC suorittaa hallinnollisia tutkimuksia. Näissä säännöksissä tarkoitetaan 'hallinnollisilla tutkimuksilla' toimivaltaisen virkamiehen kaikkia toimia, joilla pyritään selvittämään tosiseikat ja tarvittaessa määrittämään, onko komission virkamiehille kuuluvia velvollisuuksia laiminlyöty. – –

3. Tutkinta- ja kurinpitotoimisto toteuttaa kurinpitomenettelyt nimittävää viranomaista varten."

10 Vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Hallinnollista tutkimusta koskevan toimivallan käyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt”, säädetään seuraavaa:

”1. Johtaja ja muut IDOC:n jäsenet käyttävät hallinnollista tutkimusta koskevaa toimivaltaansa itsenäisesti. Käyttäessään toimivaltaansa he eivät siis pyydä eivätkä vastaanota ohjeita. Heillä on oikeus hankkia asiakirjoja ja pyytää kaikkia henkilöstösääntöjen soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä toimittamaan tietoja ja suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia.

2. Hallinnolliset tutkimukset suoritetaan perusteellisesti, niissä selvitetään sekä epäiltyä vastaan että hänen puolestaan vaikuttavat seikat, ja ne suoritetaan olosuhteiden ja tapauksen monitahoisuuden kannalta asianmukaisena ajanjaksona.

3. IDOC voi saada apua muilta virkamiehiltä tai erityisyksiköiltä.”

11 Vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Hallinnollisten tutkimusten aloittaminen ja toteuttaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöstön ja hallinnon pääosaston pääjohtaja aloittaa pääsihteerin suostumuksen saatuaan joko omasta aloitteestaan taikka pääjohtajan ja hallinnollisen yksikön päällikön pyynnöstä hallinnollisen tutkimuksen.

– –

3. Hallinnollisen tutkimuksen aloittamisesta tehdyssä päätöksessä nimetään tutkimuksesta vastaava IDOC:n johtaja tai muu virkamies, määritellään tutkimuksen kohde ja ulottuvuus ja määrätään, että tehtävän saaneiden virkamiesten on selvitettävä asiaa koskevat vastuukysymykset erityisten tosiseikkojen ja olosuhteiden perusteella tai tarvittaessa asianomaisten virkamiesten henkilökohtaisen vastuun selvittämiseksi [tutkinnalla].

4. Kun hallinnollisessa tutkimuksessa käy ilmi virkamiehen mahdollinen henkilökohtainen osallisuus tutkittavana olevaan asiaan, hänelle on viipymättä ilmoitettava asiasta, jollei tästä aiheudu haittaa tutkimukselle. Missään tapauksessa ei tutkimuksen päättymisen jälkeen saa tehdä päätelmiä, joissa mainittaisiin toimihenkilön nimi, ennen kuin hänelle on annettu mahdollisuus antaa lausuntonsa kaikista häntä itseään koskevista seikoista. Päätelmissä on viitattava tähän lausuntoon. – –

5. Tutkinta- ja kurinpitotoimisto toimittaa tutkintakertomuksen henkilöstön ja hallinnon pääjohtajalle – –. Tutkintakertomuksessa esitetään kyseessä olevat tosiseikat ja olosuhteet; siinä selvitetään, onko tilanteeseen sovellettavia sääntöjä ja menettelyjä noudatettu, ja siinä määritetään mahdolliset yksilölliset vastuut ottaen huomioon raskauttavat tai lieventävät seikat. Tutkintakertomukseen liitetään jäljennökset kaikista merkityksellisistä asiakirjoista ja kuulemistilaisuuksien pöytäkirjoista.

6. Henkilöstön ja hallinnon pääosaston pääjohtaja ilmoittaa [asianomaiselle virkamiehelle] tutkimuksen päättymisestä ja saattaa hänen tietoonsa tutkintakertomuksen päätelmät ja pyynnöstä kaikki asiakirjat, jotka liittyvät suoraan häntä vastaan esitettyihin väitteisiin, siltä osin kuin kolmansien osapuolten oikeutettujen etujen suojaaminen ei muuta edellytä.

7. Saatuaan OLAFin tutkintakertomuksen henkilöstön ja hallinnon pääjohtaja voi tarvittaessa joko pyytää OLAFia täydentämään kertomusta tai päättää itse aloittaa hallinnollisen tutkimuksen tai aloittaa suoraan kurinpitomenettelyn tai lopettaa asian käsittelyn ilman kurinpidollisia jatkotoimia.”

12 Vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan mukaisesti kuultu virkamies allekirjoittaa kuulemistilaisuudestaan laaditun pöytäkirjan tai toimittaa kommenttinsa ja/tai huomautuksensa 15 [kalenteri]päivän kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos asianomainen virkamies ei ole mitenkään reagoinut tässä määräajassa eikä tämä johdu ylivoimaisesta esteestä, pöytäkirja katsotaan hyväksytyksi.

2. Jos nimittävän viranomaisen tai sen valtuuttaman henkilön on kuultava tiettyjä henkilöitä henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen jälkeen, asianomaiselle virkamiehelle toimitetaan pyynnöstä jäljennös kuulemisista allekirjoitetuista pöytäkirjoista edellyttäen, että niissä mainitut tosiseikat liittyvät suoraan virkamiestä vastaan esitettyihin alustaviin väitteisiin.”

Asian tausta

13 Asian tausta on esitetty valituksenalaisen tuomion 1–13 kohdassa, ja siitä voidaan tehdä tätä oikeudenkäyntimenettelyä varten seuraava yhteenveto.

14 Valittaja Belén Bernaldo de Quirós otettiin komission palvelukseen virkamieheksi 1.1.1987. Sen jälkeen, kun hän oli ollut monikielisyyden yksikön päällikkö, hänestä tuli 1.1.2013 koulutuksen ja kulttuurin pääosaston, jonka nykyinen nimi on ”Koulutus, nuorisoasiat, urheilu ja kulttuuri”, alaiseen nuoriso- ja urheiluasioiden osastoon kuuluvan harjoittelupaikkatoimisto-nimisen yksikön päällikkö.

15 Viisi valittajan yksikössä työskentelevää harjoittelijoiden palvelukseen ottamista koskevien asiakirjojen käsittelijää teki 6.2.2014 kantelun valittajaa vastaan. He väittivät erityisesti, että valittaja oli käyttäytynyt sopimattomalla tavalla yksikön työntekijöitä kohtaan ja menetellyt sääntöjen vastaisesti komissioon otettavien harjoittelijoiden valintamenettelyssä.

16 Komission nimittävä viranomainen antoi 26.3.2014 IDOC:n tehtäväksi valittajaa koskevan hallinnollisen tutkimuksen suorittamisen. IDOC:lle annetun toimeksiannon sanamuoto oli seuraava:

”Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, missä määrin [valittaja] on käyttäytynyt epäasianmukaisesti tiettyjä yksikkönsä työntekijöitä kohtaan ja jättänyt noudattamatta harjoittelijoiden valintamenettelyjä komissiossa.”

17 IDOC toimitti 22.6.2015 tutkintakertomuksensa nimittävälle viranomaiselle henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 2 artiklan nojalla. Tutkintakertomuksessa IDOC totesi, että valittaja oli saattanut laiminlyödä henkilöstösääntöjen mukaisia velvollisuuksiaan. Erityisesti IDOC katsoi ensinnäkin, että ”[valittajan] käytös yksikön apulaispäällikkö B:tä kohtaan 1.1.2013–31.5.2013

täytti kaikki työpaikkakiusaamisen tunnusmerkit”, ja toiseksi, että ”[valittajan] käytös C:tä kohtaan 22.4.2013 pidetyssä yksikön kokouksessa [oli] omiaan täyttämään henkilöstösääntöjen 12 artiklassa tarkoitetun epäasianmukaisen menettelyn tunnusmerkistön, ja kolmanneksi, että [valittaja oli] muuttanut harjoittelupaikan hakijoiden valintajärjestelmää siten, ettei järjestelmällä voitu taata kaikkien hakijoiden yhdenvertaista ja läpinäkyvää kohtelua ja järjestelmän oli voitu kokea suosivan tiettyjä hakijoita muiden vahingoksi. Kun otetaan huomioon [valittajan] tehtävät ja vastuualueet, hänen menettelyään voidaan pitää henkilöstösääntöjen 21 artiklan rikkomisena”.

18 IDOC:n tutkintakertomuksen perusteella henkilöstöhallinnon ja turvallisuustoiminnan pääosaston pääjohtaja päätti samana päivänä eli 22.6.2015 antaa IDOC:n tehtäväksi kuulla valittajaa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan mukaisesti. Valittajan avustajat riitauttivat 12.8.2015 päivätyllä kirjeellä nimittävän viranomaisen päätöksen, joka koski toimivallan delegointia IDOC:lle tämän kuulemistilaisuuden järjestämistä varten. Nimittävä viranomainen vahvisti 9.9.2015 valittajalle, että hänen kuulemisensa suorittaisi kaksi IDOCin jäsentä, ja vastasi valittajalle, että pysyvän ja vakiintuneen käytännön mukaan se voi antaa IDOC:lle luvan suorittaa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen nimittävän viranomaisen puolesta, koska IDOC toimittaa sille tämän jälkeen kuulemistilaisuuden pöytäkirjan, jotta se päättäisi asian edellyttämistä jatkotoimista. Valittajan avustajat toimittivat 16.9.2015 päivätyllä kirjeellä nimittävälle viranomaiselle kuulemista varten kirjallisia huomautuksia, joissa he toistivat vastalauseensa. IDOC kuuli valittajaa 23.9.2015 hänen avustajiensa läsnä ollessa.

19 IDOC ilmoitti 6.10.2015 valittajalle päättäneensä hyväksyä valittajan pyynnöt uusien todistajien kuulemisesta ja kuuli neljää henkilöä, jotka tosiseikkojen ajankohtana kuuluivat harjoittelupaikkatoimisto-nimiseen yksikköön. Näiden kuulemistilaisuuksien pöytäkirjat toimitettiin valittajalle mahdollisia huomautuksia varten 23.10.2015. Hänen avustajansa toimitti kommenttinsa 5.11.2015 päivätyllä kirjeellä.

20 Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan mukaisesta valittajan kuulemisesta laaditun pöytäkirjan ja siihen liitettyjen asiakirjojen perusteella nimittävä viranomainen päätti 22.12.2015 aloittaa valittajaa vastaan kurinpitomenettelyn kurinpitolautakunnassa.

21 Kurinpitolautakunnassa käydyssä kurinpitomenettelyssä valittajan avustajat toimittivat kirjalliset huomautuksensa kurinpitolautakunnalle, joka kuuli valittajaa 5.10.2016. Kurinpitolautakunnan perusteltu lausunto annettiin 26.1.2017. Kurinpitolautakunta totesi lausunnossaan, että valittaja oli käyttäytynyt tavalla, joka heikentää hänen hoitamiinsa tehtäviin kohdistuvaa arvonantoa henkilöstösääntöjen 12 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Kurinpitolautakunta katsoi kuitenkin, että olisi epäasianmukaista ehdottaa kurinpitoseuraamuksen määräämistä pelkästään tehtäviin kohdistuvan arvonannon vahingoittamisesta, jota se piti kokonaisuutena arvostellen vähäisenä, ja ehdotti näin ollen, ettei valittajalle määrättäisi kurinpitoseuraamusta.

22 Valittajaa kuultuaan kolmesta komission pääjohtajasta muodostuva kolmijäseninen nimittävä viranomainen päätti 6.7.2017 tehdä riidanalaisen päätöksen.

23 Valittaja teki tästä päätöksestä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen, jonka nimittävä viranomainen hylkäsi 31.1.2018 tekemällään päätöksellä.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

24 Valittaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 30.4.2018 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin yhtäältä riidanalaisen päätöksen ja tarvittaessa hänen siitä tekemänsä valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen kumoamista ja toisaalta korvausta päätöksistä aiheutuneeksi väitetystä vahingosta.

25 Valittaja vetosi kumoamisvaatimustensa tueksi neljään kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koski IDOC:lle annetun toimeksiannon rikkomista, toinen henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan soveltamista puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatteen vastaisella tavalla, kolmas menettelyllisen yhdenvertaisuuden periaatteen loukkaamista henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 22 artiklassa tarkoitetussa kuulemisessa ja neljäs kurinpitoseuraamukseksi määrättyyn varoitukseen liittyvää suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, tosiseikkoja koskevaa virhettä ja ilmeistä arviointivirhettä.

26 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kanteen kokonaisuudessaan perusteettomana.

Asianosaisten vaatimukset

27 Valittaja vaatii, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– hyväksyy ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyt vaatimukset

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien unionin yleisessä tuomioistuimessa aiheutuneet kulut.

28 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen

– velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

29 Valittaja vetoaa valituksensa tueksi yhteen ainoaan valitusperusteeseen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX oleva 3 artikla ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohta, luettuina puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatteen ja erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 41 artiklan 2 kohdan a alakohdassa taatun kuulluksi tulemista koskevan oikeuden valossa, eivät ole esteenä sille, että nimittävä viranomainen antaa kyseisessä 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen toimittamisen IDOC:n tehtäväksi. Valitusperuste on kaksiosainen.

30 Valitusperusteen ensimmäisessä osassa valittaja katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin rikkoi henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevaa 3 artiklaa sekä vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 ja 5 artiklaa, luettuina perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdan valossa. Valitusperusteen toisessa osassa valittaja vetoaa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla.

Valitusperusteen ensimmäinen osa

Asianosaisten lausumat

31 Valittaja väittää ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi valituksenalaisen tuomion 81 ja 82 kohdassa virheellisesti henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevaa 3 artiklaa ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohtaa katsoessaan, että näissä säännöksissä ei edellytetä, että kyseisessä 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen olisi toimitettava nimittävässä viranomaisessa. Valittajan mukaan kyseisistä säännöksistä ilmenee nimenomaisesti, että nimittävän viranomaisen itse on kuultava asianomaista virkamiestä ennen mahdollista päätöstään kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

32 Valittajan mukaan tällainen menettelymääräys on SEUT 263 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla olennainen, koska kurinpitomenettelyn aloittamisesta vastaavan viranomaisen on kuultava asianomaista virkamiestä. Tältä osin valittaja toteaa, että nimittävän viranomaisen kurinpitolautakunnalle toimittamalla kertomuksella, joka hyväksyttiin tämän kuulemisen jälkeen, pyritään ainoastaan vahvistamaan tosiseikat erityisesti kyseisen kuulemisen tulosten osalta.

33 Toiseksi valittaja katsoo, että valituksenalaisen tuomion 81 ja 82 kohdassa esitetyissä unionin yleisen tuomioistuimen perusteluissa on oikeudellinen virhe, koska unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että henkilöstösääntöjen säännöksen eli henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan noudattamatta jättäminen on ollut oikeutettua sisäisten sääntöjen eli vuoden 2004 täytäntöönpanosäännösten perusteella. Niiden sitovuus on henkilöstösääntöjä heikompi, eikä niillä näin ollen voida laillisesti ottaa käyttöön sääntöjä, joilla poiketaan ylemmän tasoisista säännöksistä, kuten yleisistä oikeusperiaatteista tai henkilöstösääntöjen säännöksistä.

34 Kolmanneksi valittaja väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 81 ja 82 kohdassa esittämät perustelut ovat ristiriitaiset. Vaikka unionin yleinen tuomioistuin myönsi valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa, että nimittävän viranomaisen velvollisuus kuulla asianomaista virkamiestä henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti merkitsee sitä, että nimittävä viranomainen kuulee virkamiehen huomautuksia kaikista kyseessä olevista seikoista ennen kuin se aloittaa tarvittaessa tutkintakertomuksen perusteella kurinpitomenettelyn, valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin totesi silti tuomion 82 kohdassa, että näissä säännöksissä ei edellytetä kyseisessä 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen toimittamista nimittävässä viranomaisessa.

35 Neljänneksi valittaja katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomionsa samoissa 81 ja 82 kohdassa jättänyt huomiotta unionin tuomioistuimen 11.7.1968 antaman tuomion Van Eick v. komissio (35/67, EU:C:1968:39). Kyseisestä tuomiosta seuraa valittajan mukaan, että kurinpitomenettelyssä nimittävän viranomaisen velvollisuus kuulla asianomaista virkamiestä henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetulla tavalla on ehdoton

oikeussääntö. Kyseisen tuomion mukaisesti liitteessä IX olevaa 3 artiklaa on näin ollen tulkittava siten, että siinä asetetaan nimittävälle viranomaiselle velvollisuus itse kuulla asianomaista virkamiestä ennen kurinpitomenettelyn mahdollista aloittamista.

36 Viidenneksi valittaja katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa virheellisesti vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklan 2 kohtaa katsoessaan, että tässä säännöksessä annetaan nimittävälle viranomaiselle oikeus ”valtuuttaa henkilö, tässä tapauksessa IDOC, huolehtimaan tiettyjen henkilöiden, myös asianomaisen, henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetusta kuulemisesta”. Mainitussa määräyksessä nimittäin määrätään mahdollisuudesta siirtää tällaista toimivaltaa ainoastaan asianomaisen virkamiehen ”kuulemisen jälkeen” ja ainoastaan todistajien kuulemiseksi.

37 Joka tapauksessa IDOC ei ole ”henkilö”, kuten unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan virheellisesti todennut kyseisessä kohdassa, vaan elin, jonka tehtävänä on nimittävän viranomaisen valtuuttamana suorittaa hallinnollisia tutkimuksia puolueettomasti ja riippumattomasti ja esittää niiden jälkeen suosituksia nimittävälle viranomaiselle.

38 Kuudenneksi ja viimeiseksi valittaja moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että kun se vahvisti nimittävän viranomaisen mahdollisuuden valtuuttaa IDOC toimittamaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen, se loukkasi valituksenalaisen tuomion 89 ja 90 kohdassa puolustautumisoikeuksien, joihin muun muassa oikeus tulla kuulluksi ja kontradiktorinen periaate kuuluvat, kunnioittamisen periaatetta. Erityisesti unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että asianomainen virkamies voi IDOC:n välityksellä pätevästi esittää nimittävälle viranomaiselle huomautuksensa kaikista asiakirja-aineistoon sisältyvistä seikoista ennen kuin nimittävä viranomainen ratkaisee asian henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan nojalla. Yhtäältä nimittäin tätä kuulemista ei voi toimittaa elin, joka on jo laatinut tutkintakertomuksen, jossa ehdotetaan kyseisen virkamiehen saattamista vastuuseen, ja joka on tässä tarkoituksessa koonnut eri henkilöiden ja muun muassa kyseisen virkamiehen lausumia. Toisaalta oikeus tulla kuulluksi merkitsee sitä, että asianomaisella henkilöllä on mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekomenettelyyn esittämällä huomautuksensa nimittävälle viranomaiselle.

39 Komission mukaan valittajan väitteet on hylättävä perusteettomina.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Ensinnäkin valittajan väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 81 ja 82 kohdassa rikkonut henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevaa 3 artiklaa ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohtaa, on ensimmäiseksi muistutettava, että ensin mainitussa säännöksessä säädetään, että ”toimitettuaan asianomaiselle virkamiehelle kaikki asiakirja-aineistoon sisältyvät asiakirjat ja häntä kuultuaan” nimittävä viranomainen voi päättää muun muassa kurinpitomenettelyn aloittamisesta. Viimeksi mainitussa säännöksessä puolestaan todetaan, että ”kun hallinnollisessa tutkimuksessa käy ilmi virkamiehen mahdollinen henkilökohtainen osallisuus tutkittavana olevaan asiaan, hänelle on viipymättä ilmoitettava asiasta, jollei tästä aiheudu haittaa tutkimukselle”, että ”missään tapauksessa ei tutkimuksen päättymisen jälkeen saa tehdä päätelmiä, joissa mainittaisiin toimihenkilön nimi, ennen kuin hänelle on annettu mahdollisuus antaa lausuntonsa kaikista häntä itseään koskevista seikoista” ja että ”päätelmissä on viitattava tähän lausuntoon”.

41 Toisin kuin valittaja väittää, näiden säännösten sanamuodosta ei seuraa, että nimittävän viranomaisen olisi kuultava asianomaista virkamiestä ”henkilökohtaisesti” ennen kuin se päättää tarvittaessa aloittaa kurinpitomenettelyn.

42 Toiseksi siitä asiayhteydestä, johon henkilöstösääntöjen liitteessä IX oleva 3 artikla kuuluu, ilmenee, että tällä säännöksellä pannaan täytäntöön kyseisessä liitteessä olevan 1 artiklan 1 kohdassa ilmaistu periaate; kyseistä säännöstä sovelletaan nimittävän viranomaisen suorittamiin hallinnollisiin tutkimuksiin mainitussa liitteessä olevan 2 artiklan 1 kohdan nojalla, jonka sanamuoto pääosin toistetaan vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdassa, jonka mukaan tutkimuksen valmistumisen jälkeen ei saada tehdä nimeltä mainittuun virkamieheen liittyviä johtopäätöksiä, jollei tällä virkamiehellä ole ollut tilaisuutta esittää huomautuksiaan häntä koskevista seikoista.

43 Tästä seuraa, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdassa säädetyllä velvollisuudella kuulla asianomaista virkamiestä on tarkoitus antaa virkamiehelle mahdollisuus esittää hyödyllisesti näkemyksensä tosiseikkojen selvittämisestä hallinnollisen tutkimuksen aikana, ennen kuin nimittävä viranomainen tekee tutkintakertomuksen perusteella päätöksen mahdollisesta kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

44 Tämä tavoite voidaan saavuttaa myös silloin, kun asianomaista virkamiestä kuulee IDOC, jonka nimittävä viranomainen on tähän valtuuttanut, eikä nimittävä viranomainen suoraan.

45 Tältä osin on syytä muistuttaa unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa toteamin tavoin, että vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 2 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan IDOC suorittaa hallinnolliset tutkimukset tosiseikkojen selvittämiseksi ja toteuttaa kurinpitomenettelyt nimittävän viranomaisen puolesta. IDOC voi nimenomaan tässä sille vuoden 2004 yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä annetussa nimittävää viranomaista avustavassa tehtävässään saada nimittävältä viranomaiselta tehtäväkseen henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen toimittamisen nimittävän viranomaisen puolesta.

46 Vaikka IDOC voi suorittaa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen tosiseikkojen tutkinnan yhteydessä, nimittävän viranomaisen on kuitenkin otettava huomioon asianomaisen virkamiehen tämän kuulemisen aikana esittämät huomautukset, jotta se voi tehdä tutkintakertomuksen perusteella tietoisen päätöksen mahdollisesta kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

47 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa, on niin, että vaikka nimittävä viranomainen valtuuttaa IDOC:n toimittamaan kyseisen kuulemisen, IDOC:n tehtävänä ei ole päättää suorittamansa hallinnollisen tutkimuksen edellyttämistä jatkotoimista, koska kurinpitomenettelyn mahdollista aloittamista koskevan päätöksen tekeminen asianomaisen virkamiehen kuulemisen jälkeen kuuluu yksinomaan nimittävälle viranomaiselle.

48 Edellä todetusta seuraa, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevaa 3 artiklaa, luettuna yhdessä vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdan kanssa, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että nimittävä viranomainen ei kuule virkamiestä, jota hallinnollinen tutkimus koskee, suoraan vaan tätä varten valtuutetun IDOC:n välityksellä. Valittajan väite, jonka mukaan se, että kuuleminen on nimittävän viranomaisen toimitettava, on SEUT 263 artiklassa tarkoitettu olennainen menettelymääräys, on näin ollen oikeudellisesti virheellinen.

49 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei rikkonut näitä säännöksiä katsoessaan valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdassa ei edellytetä, että kyseisessä 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen on toimitettava nimittävässä viranomaisessa.

50 Toiseksi ei voida katsoa, että kyseisen tuomion 81 ja 82 kohdan perustelut olisivat ristiriitaiset. Kuten nimittäin tämän tuomion 46 kohdasta ilmenee, vaikka IDOC voi toimittaa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen, nimittävän viranomaisen on joka tapauksessa otettava huomioon asianomaisen huomautukset ennen kuin se tekee tutkintakertomuksen perusteella päätöksen mahdollisesta kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

51 Kolmanneksi on hylättävä perusteettomana valittajan väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin olisi virheellisesti perustellut henkilöstösääntöjen säännöksen noudattamatta jättämistä tästä säännöksestä poikkeavilla sisäisillä säännöillä. On nimittäin riittävää todeta, että tämän tuomion 41–48 kohdassa esitetyistä seikoista seuraa, että vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohta ei poikkea henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevasta 3 artiklasta.

52 Neljänneksi valittajan väitteestä, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion 81 ja 82 kohtaan sisältyvä unionin yleisen tuomioistuimen tulkinta henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevasta 3 artiklasta ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdasta on ristiriidassa 11.7.1968 annettuun tuomioon Van Eick v. komissio (35/67, EU:C:1968:39) perustuvan oikeuskäytännön kanssa, on muistutettava, että kyseisessä tuomiossa katsottiin, että silloin voimassa olleiden henkilöstösääntöjen (jäljempänä vanhat henkilöstösäännöt) liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädetty velvollisuus kuulla virkamiestä kurinpitomenettelyn yhteydessä oli ehdoton oikeussääntö, jota oli lähtökohtaisesti tulkittava siten, että siinä velvoitettiin nimittävä viranomainen itse toimittamaan asianomaisen virkamiehen kuuleminen.

53 Kyseisessä tuomiossa täsmennettiin myös, että nimittävä viranomainen voi ainoastaan tätä periaatetta noudattaen, asianomaisten henkilöiden oikeuksien turvaamisen varmistaen ja yksikön asianmukaiseen toimintaan liittyvistä syistä antaa asianomaisen virkamiehen kuulemisen nimittävän viranomaisen yhden tai useamman jäsenen tehtäväksi.

54 Yhtäältä on todettava, että vanhojen henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kolmas kohta vastaa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevaa 22 artiklaa eikä viimeksi mainitussa liitteessä olevaa 3 artiklaa.

55 Toisaalta 11.7.1968 annetusta tuomiosta Van Eick v. komissio (35/67, EU:C:1968:39) ilmenee, että oikeuskäytännössä katsottiin vanhojen henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kolmannen kohdan olevan luonteeltaan ehdoton erityisesti kyseisessä liitteessä tarkoitetun kurinpitomenettelyn päätteeksi mahdollisesti määrättävien seuraamusten vakavuuden vuoksi.

56 Tältä osin on syytä muistuttaa, että kurinpitomenettelyyn kuuluu kaksi erillistä vaihetta, joista ensimmäinen on nimittävän viranomaisen päätöksellä aloitettu epäiltyä vastaan ja hänen puolestaan vaikuttavien seikkojen selvittämiseksi toimitettava hallinnollinen tutkimus, joka päätetään sen jälkeen, kun asianomaista henkilöä on kuultu seikoista, joista häntä epäillään, ja toinen vaihe, joka on varsinainen kurinpitomenettely, jonka nimittävä viranomainen aloittaa

kyseisen tutkintakertomuksen perusteella ja joka edellyttää, että virkamiestä kuullaan ennen kuin nimittävä viranomainen määrää hänelle seuraamuksen (ks. vastaavasti määräys 22.1.2019, Kerstens v. komissio, C-577/18 P, ei julkaistu, EU:C:2019:129, 26 kohta).

57 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa, henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen kuuluu ensimmäiseen vaiheeseen, joka koskee tosiseikkojen selvittämistä toisen vaiheen eli varsinaisen kurinpitovaiheen mahdollista aloittamista varten.

58 Toisin kuin varsinainen kurinpitovaihe, joka käsittää erityisesti kyseisessä liitteessä olevassa 22 artiklassa tarkoitetun kuulemisen, ensimmäinen vaihe ei kuitenkaan johda kurinpitoseuraamuksen määräämiseen vaan nimittävän viranomaisen päätökseen kyseisen kurinpitomenettelyn mahdollisesta aloittamisesta. Tällä päätöksellä ei myöskään ole vaikutusta nimittävän viranomaisen tämän toisen vaiheen päätteeksi omaksumaan kantaan.

59 Edellä todetusta seuraa, että 11.7.1968 annettuun tuomioon Van Eick v. komissio (35/67, EU:C:1968:39) perustuvaa oikeuskäytäntöä, sellaisena kuin sitä on selostettu tämän tuomion 52 ja 53 kohdassa, ei voida soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa, joka koskee kurinpitomenettelyn tutkintavaihetta. Näin ollen valittajan väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon mainittua oikeuskäytäntöä, on hylättävä perusteettomana.

60 Viidenneksi valittajan väitteestä, jonka mukaan vahvistaessaan nimittävän viranomaisen mahdollisuuden valtuuttaa IDOC toimittamaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 89 ja 90 kohdassa loukannut puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatetta, erityisesti oikeutta tulla kuulluksi, ja kontradiktorista periaatetta, on syytä muistuttaa unionin yleisen tuomioistuimen kyseisen tuomion 77 kohdassa mainitsemin tavoin, että puolustautumisoikeuksien, joihin kuulluksi tulemisen oikeus kuuluu erottamattomasti, kunnioittaminen on unionin oikeuden perustavanlaatuinen periaate, jota sovelletaan kaikkiin henkilöihin ja joka on taattava kaikissa sellaisissa menettelyissä, jotka voivat johtaa asianosaiselle vastaiseen toimeen (ks. vastaavasti tuomio 18.6.2020, komissio v. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa, perusoikeuskirjan 41 artiklan, jossa taataan oikeus hyvään hallintoon, 2 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa täsmennetään, että tähän oikeuteen sisältyy jokaisen oikeus tulla kuulluksi ennen kuin häntä vastaan ryhdytään yksittäiseen toimenpiteeseen, joka vaikuttaa häneen epäedullisesti.

62 Erityisesti on todettava, että oikeus tulla kuulluksi takaa jokaiselle henkilölle tilaisuuden esittää hallintomenettelyn aikana hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla kantansa ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka saattaa vaikuttaa hänen intresseihinsä epäedullisesti (tuomio 25.6.2020, HF v. parlamentti, C-570/18 P, EU:C:2020:490, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Lisäksi on katsottava unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa esittämän huomautuksen mukaisesti, että puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen, josta kontradiktorinen periaate seuraa, edellyttää, että virkamiehelle, jonka osalta unionin toimielin on aloittanut hallinnollisen menettelyn, on annettu tämän menettelyn aikana mahdollisuus esittää

hyödyllisesti näkemyksensä niiden tosiseikkojen, väitettyjen olosuhteiden ja asiakirjojen paikkansapitävyydestä ja merkityksellisyydestä, joita tämä toimielin aikoo käyttää häntä vastaan tukeakseen väitettään henkilöstösääntöjen säännöksen rikkomisesta.

64 Edellä todetusta seuraa, että oikeudella tulla kuulluksi on kaksi tavoitetta. Yhtäältä sillä edistetään mahdollisimman täsmällistä ja virheetöntä asiakirja-aineiston tutkintaa ja tosiseikkojen toteamista, ja toisaalta sillä varmistetaan asianomaisen tehokas suojelu (tuomio 4.6.2020, EUH v. De Loecker, C-187/19 P, EU:C:2020:444, 69 kohta).

65 Edellä esitettyjen seikkojen valossa on tutkittava, onko unionin yleinen tuomioistuin loukannut oikeutta tulla kuulluksi ja kontradiktorista periaatetta, kun se katsoi yhtäältä valituksenalaisen tuomion 89 kohdassa, että se, että kyseessä olevan kuulemisen on toimittanut IDOC, ei merkitse sitä, että valittajalle ei olisi annettu mahdollisuutta esittää nimittävälle viranomaiselle asianmukaisesti näkemystään tosiseikkojen, väitettyjen olosuhteiden ja häntä koskevan kurinpitoasian asiakirja-aineistoon, jonka perusteella nimittävän viranomaisen oli tehtävä päätös henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan nojalla, sisältyvien asiakirjojen paikkansapitävyydestä ja merkityksellisyydestä, ja toisaalta valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, että valittajalla on ollut mahdollisuus esittää näkemyksensä kyseisen 3 artiklan mukaisesti ennen päätöksen tekemistä kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

66 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 89 kohdassa, tältä osin ei ensinnäkään ole kiistetty, että valittajalla on yhdessä avustajansa kanssa ollut vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklan mukaisesti mahdollisuus esittää huomautuksia ja varmistua siitä, että ne on kirjattu kyseisestä kuulemistilaisuudesta laadittuun pöytäkirjaan oikein, minkä lisäksi hänellä on ollut mahdollisuus esittää kuulemistilaisuuden pöytäkirjaa koskevia huomautuksiaan saattaakseen tätä koskevat näkemyksensä nimittävän viranomaisen tietoon. Samoin valittajalle toimitettiin hänen jälkeensä kuultujen todistajien kuulemisesta laaditut pöytäkirjat, jotta hänellä olisi tilaisuus esittää mahdolliset huomautuksensa, kuten hän on 5.11.2015 päivätyssä kirjeessään nimenomaan tehnyt.

67 Kuten unionin yleinen tuomioistuin lisäksi täsmensi valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, on myös kiistatonta, että valittaja lähetti 12.8. ja 16.9.2015 päivätyillä kirjeillä nimittävälle viranomaiselle kirjalliset huomautuksensa hänen kuulemisekseen 23.9.2015 järjestettävää tilaisuutta varten ja että niissä hän riitautti muun muassa nimittävän viranomaisen IDOC:lle tämän kuulemisen toimittamiseksi antaman valtuutuksen sekä IDOC:n tekemiksi väitetyt sääntöjenvastaisuudet tutkinnan suorittamisessa.

68 Näin ollen on todettava, että valittajalla on ollut henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan mukaisesti mahdollisuus esittää kantansa hyödyllisellä ja tehokkaalla tavalla, ennen kuin nimittävä viranomainen teki päätöksen kurinpitomenettelyn aloittamisesta.

69 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, valittaja ei näin ollen voi väittää, ettei hän olisi voinut vedota IDOC:ssa tiettyihin seikkoihin, jotka koskivat muun muassa hallinnollisen tutkimuksen väitettyjä sääntöjenvastaisuuksia, joihin hän olisi voinut vedota nimittävässä viranomaisessa.

70 Näin ollen unionin yleistä tuomioistuinta ei voida arvostella siitä, että se olisi valituksenalaisen tuomion 89 ja 90 kohdassa loukannut valittajan puolustautumisoikeuksia ja erityisesti hänen oikeuttaan tulla kuulluksi kurinpitomenettelyn tutkintavaiheessa.

71 Kuudenneksi valittajan väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa tulkinnut vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklan 2 kohtaa virheellisesti siltä osin kuin se on katsonut, että tästä säännöksestä ilmenee, että nimittävällä viranomaisella on ”mahdollisuus valtuuttaa henkilö, tässä tapauksessa IDOC, kuultamaan tiettyjä henkilöitä, mukaan lukien asianomainen henkilö, henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen yhteydessä”, on muistutettava, että kyseisessä säännöksessä säädetään, että ”jos nimittävän viranomaisen tai sen valtuuttaman henkilön on kuultava tiettyjä henkilöitä henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen jälkeen, asianomaiselle virkamiehelle toimitetaan pyynnöstä jäljennös kuulemisista allekirjoitetuista pöytäkirjoista edellyttäen, että niissä mainitut tosiseikat liittyvät suoraan virkamiestä vastaan esitettyihin alustaviin väitteisiin”.

72 Mainitun 5 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenee siten, että tämä säännös koskee ainoastaan keskusteluja, joita tarvittaessa käydään muiden henkilöiden kuin kurinpitomenettelyn kohteena olevan virkamiehen kanssa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen jälkeen.

73 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 84 kohdassa, että vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että nimittävällä viranomaisella oli mahdollisuus valtuuttaa IDOC ”tiettyjen henkilöiden, myös asianomaisen, kuulemiseen henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa tarkoitetun kuulemisen osalta”.

74 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että unionin yleisen tuomioistuimen tekemä oikeudellinen virhe ei voi johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen, jos sen tuomiolauselman tueksi on sellaisia muita oikeudellisia perusteluita, että siitä ilmenevä lopputulos on perusteltu (tuomio 17.12.2020, BP v. FRA, C-601/19 P, ei julkaistu, EU:C:2020:1048, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

75 Valituksenalaisen tuomion tuomiolauselmasta ilmenevä lopputulos onkin perusteltu siltä osin kuin siinä hylätään valittajan kanne. Tämän tuomion 48 kohdasta ilmenee nimittäin ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin on asianmukaisesti katsonut, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 3 artiklassa ja vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklan 4 kohdassa ei edellytetä, että kyseisessä 3 artiklassa tarkoitettu kuuleminen olisi toimitettava nimittävässä viranomaisessa. Toiseksi kuten tämän tuomion 65–70 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että se, että 3 artiklassa tarkoitettua kuulemista ei suorittanut nimittävä viranomainen itse vaan tätä varten valtuutettu IDOC, ei ollut omiaan loukkaamaan valittajan puolustautumisoikeuksia ja erityisesti hänen oikeuttaan tulla kuulluksi.

76 Edellä esitetystä seuraa, ettei unionin yleisen tuomioistuimen tekemä tämän tuomion 73 kohdassa todettu oikeudellinen virhe ole sellainen, että valituksenalainen tuomio olisi sen johdosta kumottava, koska sen tuomiolauselmasta ilmenevän lopputuloksen eli valittajan kanteen hylkäämisen tueksi on muita oikeudellisia perusteluita. Näin ollen valittajan väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin rikkoi vuoden 2004 yleisten täytäntöönpanosäännösten 5 artiklan 2 kohtaa, on hylättävä tehottomana.

77 Tästä seuraa, että ainoan valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Valitusperusteen toinen osa

Asianosaisten lausumat

78 Valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla katsoessaan valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa, että valittajan väite, jonka mukaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan nojalla tehty päätös olisi joka tapauksessa ollut erilainen, jos nimittävä viranomainen olisi kuullut valittajaa suoraan, oli täysin hypoteettinen. Valittajan mukaan nimittävässä viranomaisessa järjestetty kuuleminen olisi voinut vaikuttaa päätöksentekomenettelyyn.

79 Komissio vaatii, että tämä väite hylätään perusteettomina.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

80 Ainoan valitusperusteen toisesta osasta, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla, on muistutettava, että unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun ylimääräistä perustelua koskevat väitteet eivät voi aiheuttaa kyseisen ratkaisun kumoamista ja ovat siten tehottomia (tuomio 25.6.2020, Schneider v. EUIPO, C-116/19 P, ei julkaistu, EU:C:2020:501, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

81 Kuten kyseisessä 91 kohdassa käytetystä ilmaisusta ”joka tapauksessa” ilmenee, valitusperusteen toinen osa koskee unionin yleisen tuomioistuimen esittämää ylimääräistä perustelua. Kyseisessä 91 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin nimittäin katsoi, että jotta puolustautumisoikeuksien loukkaaminen johtaisi nimittävän viranomaisen henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 3 artiklan nojalla tekemän päätöksen kumoamiseen, on välttämätöntä, että loukkaaminen on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön, ennen kuin voidaan katsoa, ettei valittaja ollut osoittanut, että jos nimittävä viranomainen olisi kuullut häntä suoraan, hän olisi voinut esittää muita seikkoja kuin ne, jotka oli jo saatettu nimittävän viranomaisen tietoon, ja että kyseisen viranomaisen päätöksen sisältö olisi tämän vuoksi voinut olla erilainen.

82 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin on lausunut valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa puolustautumisoikeuksien mahdollisen loukkaamisen seurauksista. Kuten tämän tuomion 75 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin saattoi perustellusti katsoa, ettei puolustautumisoikeuksia ollut loukattu nyt käsiteltävässä asiassa. Näin ollen valitusperusteen toinen osa on hylättävä tehottomana.

83 Edellä esitetystä seuraa, että ainoa valitusperuste on hylättävä osittain perusteettomana ja osittain tehottomana. Näin ollen valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

84 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittaja on hävinnyt asian, hänet on velvoitettava korvaamaan valituksen käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Belén Bernaldo de Quirós velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset